



REKENKAMERCOMMISSIE SOEST



Quickscan Sportdeelnamebeleid 2022



Inhoudsopgave

INHOUDSOPGAVE	2
1. INLEIDING	3
1.1 Vraagstelling onderzoek	3
1.2 Uitvoering onderzoek	3
2. BEANTWOORDING DEELVRAGEN	4
2.1 Beantwoording deelvraag 1: Hoe heeft de sportdeelname zich tussen 2017 en 2022 ontwikkeld?	4
2.2 Beantwoording deelvraag 2: Welke rol heeft de gemeente gepakt en welk beleid heeft zij gevoerd in de periode 2017-2022 om sportdeelname te stimuleren?	5
2.3 Beantwoording deelvraag 3: Hoe doeltreffend was het sportdeelnamebeleid van de gemeente Soest in de periode 2017-2022?	7
3. CONCLUSIES	8
3.1 Conclusie deelvraag 1: Hoe heeft de sportdeelname zich tussen 2017 en 2022 ontwikkeld?	8
3.2 Conclusie deelvraag 2: Welke rol heeft de gemeente gepakt en welk beleid heeft zij gevoerd in de periode 2017-2022 om sportdeelname te stimuleren?	8
3.3 Conclusie deelvraag 3: Hoe doeltreffend was het sportdeelnamebeleid van de gemeente Soest in de periode 2017-2022?	9
4. BEANTWOORDING HOOFDVRAAG EN AANBEVELINGEN	10
4.1 Beantwoording hoofdvraag	10
4.2 Aanbevelingen	10
Bijlage 1 – Gebruikte documenten	11
Bijlage 2 – Trends ledenpercentage in tabellen	12
Bijlage 3 – Overzicht geïnterviewde actoren uit de Soester sport- en beweegsector	13
Bijlage 4 – Bestuurlijke reactie college van B en W	14

1. Inleiding

In uw begroting 2022-2025 heeft u opgenomen in 2022 een nieuw sportbeleid / sportvisie te willen afronden. Wij hebben daarom in de afgelopen periode een quickscan naar de doeltreffendheid van het gemeentelijk sportdeelnamebeleid in de periode 2017-2022 uitgevoerd. De rekenkamercommissie wil met deze quickscan bijdragen aan de ontwikkeling van deze nieuwe sportvisie door het beleid en de resultaten uit het verleden te beoordelen. Het Mulier Instituut heeft de quickscan voor ons uitgevoerd. De focus van de quickscan is expliciet gelegd op de eerste ambitie uit de Visie Sport en Bewegen 2013-2016: '...om de sportdeelname van de inwoners op peil te houden met de budgetten die beschikbaar zijn'. Dit betekent dat niet gefocust is op de andere gestelde ambities, zoals het in balans brengen van kosten en uitgaven, de samenwerking en overlegstructuren tussen sportverenigingen, of op de accommodaties van het sportbeleid. Het karakter van een quickscan (inzet van minder onderzoeken dan in een regulier onderzoek) vraagt om een duidelijk focus. Tijdens de quickscan zijn de financiën en het accommodatiebeleid dus niet meegenomen, tenzij deze directe invloed op het sportdeelnamebeleid hadden.

1.1 Vraagstelling onderzoek

De hoofdvraag van de quickscan luidt als volgt:

Hoe heeft de sportdeelname in Soest zich tussen 2017 en 2022 ontwikkeld en heeft de gemeente hier adequaat beleid op gevoerd?

Om deze hoofdvraag te kunnen beantwoorden zijn drie deelvragen opgesteld:

1. Hoe heeft de sportdeelname zich tussen 2017 en 2022 ontwikkeld?
2. Welke rol heeft de gemeente gepakt en welk beleid heeft zij gevoerd in de periode 2017-2022 om sportdeelname te stimuleren?
3. Hoe doeltreffend was het sportdeelnamebeleid van de gemeente Soest in de periode 2017-2022?

1.2 Uitvoering onderzoek

Om deze deelvragen te beantwoorden zijn beleidsdocumenten (bijlage 1) en sportdeelnamecijfers (bijlage 2) geanalyseerd. Daarnaast is een interview gehouden met de (inmiddels voormalig) verantwoordelijk wethouder en de twee beleidsambtenaren sport. Ook zijn vier interviews gehouden met actoren uit de Soester sport- en bewegingssector die direct te maken hadden met het gemeentelijk beleid in de periode 2017-2022. Vanuit hun diverse rollen in de sport- en bewegingssector boden zij een gevarieerd perspectief op het beleid en de uitkomsten daarvan. Zie bijlage 3 voor een overzicht van de geïnterviewde personen.

2. Beantwoording deelvragen

2.1 Beantwoording deelvraag 1: Hoe heeft de sportdeelname zich tussen 2017 en 2022 ontwikkeld?

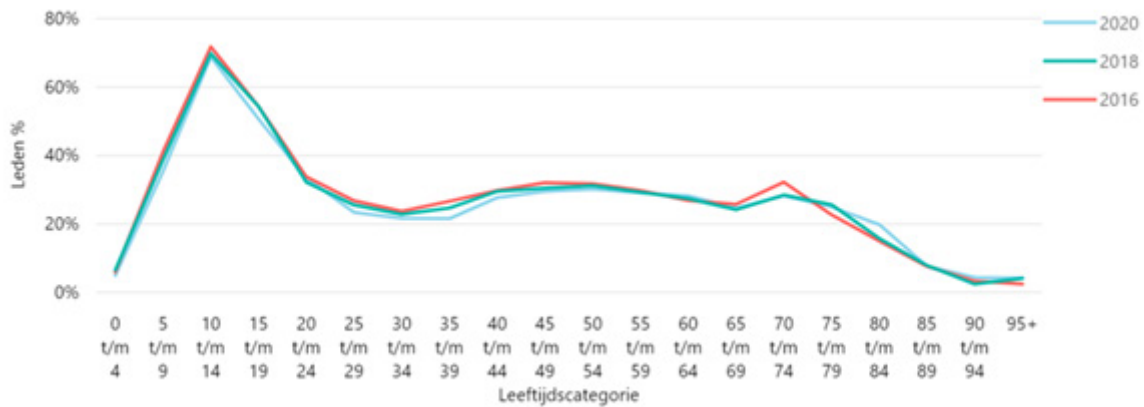
De gemeente Soest monitort de sportdeelname op twee manieren kwantitatief. Ten eerste laat ze ongeveer elke vier jaar een bevolkingsonderzoek voor de sportdeelname uitvoeren. Hierbij wordt een vragenlijst uitgezet onder een steekproef van de totale bevolking om de sportdeelname te meten. Dit gaat om alle sportdeelname: bij georganiseerde sportaanbieders (verenigingen), bij commerciële sportaanbieders (bijv. fitnesscentra) en ongeorganiseerd (bijv. buiten verenigingsverband wielrennen). In dit onderzoek wordt ook de sportdeelname onderzocht per leeftijdsgroep en wijk, en specifiek voor de groep mensen met een beperking. Daarnaast geeft het onder meer inzicht in redenen om (niet) te sporten, behoefte om meer te sporten, gebruik van het Minimafonds en Jeugdportsfonds, en (ervaringen met) locaties waar wordt gesport.

Het laatste bevolkingsonderzoek sportdeelname werd gedaan in 2017. Het oorspronkelijke plan was om dit in 2021 te herhalen, maar vanwege de effecten van het coronavirus is besloten dit uit te stellen. Door de geldende coronamaatregelen was een goede vergelijking met de uitkomsten uit 2017 niet mogelijk. De gemeente verwacht dit onderzoek nu in het najaar van 2022 te laten uitvoeren. Vanuit onderzoeksperspectief is dit een goede keuze om vergelijkbaarheid met eerdere jaren te waarborgen. Daarnaast biedt dit mogelijkheden om beter zicht te krijgen op de impact van corona op de sportdeelname van verschillende groepen in de samenleving. Hoewel uitstel van het onderzoek een logische keuze was, is hierdoor op dit moment geen inzicht in de ontwikkeling van de sportdeelname in de periode 2017-2022.

De tweede manier waarop de gemeente Soest de sportdeelname kwantitatief monitort is de rapportage Kennis- en Informatiesysteem Sport (KISS) van NOC*NSF. De gemeente geeft zelf aan voornamelijk op basis van deze data te monitoren, omdat deze, in tegenstelling tot het bevolkingsonderzoek sportdeelname, niet zijn gebaseerd op een steekproef om een representatief beeld te geven. Voor de KISS-rapportage worden namelijk de lidmaatschapscijfers van alle bij NOC*NSF aangesloten bonden gebruikt. Deze rapportage biedt daarmee inzicht in de sportdeelname bij vrijwel alle aanbieders van georganiseerde sport. In de rapportage wordt de ontwikkeling van de ledenpercentages (percentage mensen met een sportbondlidmaatschap t.o.v. totale bevolking) vergeleken over de jaren. De vergelijking wordt onder meer gemaakt per wijk en leeftijdsgroep. In de meest recente KISS-rapportage voor de gemeente Soest worden de lidmaatschapscijfers uit 2020 vergeleken met de voorgaande jaren. Deze rapportage kan dus wel inzicht bieden in een deel van de ontwikkeling van de sportdeelname, namelijk de sportdeelname bij aanbieders van georganiseerde sport.

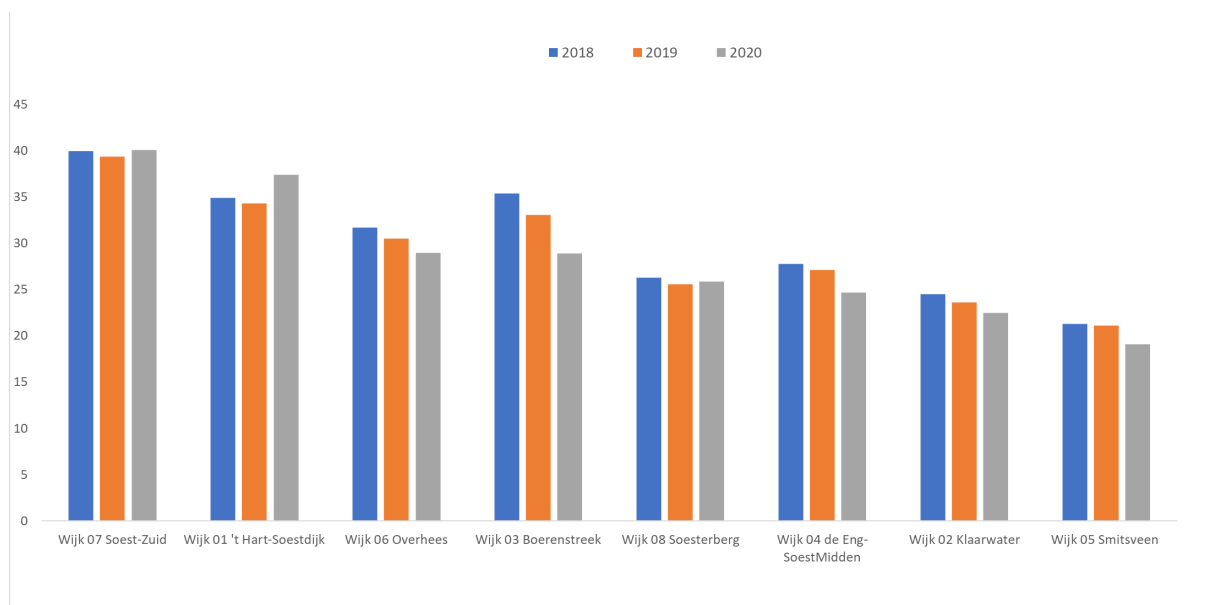
De sportdeelname bij aanbieders van georganiseerde sport ligt in 2020 voor een deel van de leeftijdsgroepen lager dan in de voorgaande jaren. Dit is met name het geval in de leeftijdsgroepen 0 t/m 19 jaar en 25 t/m 44 jaar. Het is aannemelijk dat een deel van de daling is toe te schrijven aan de coronamaatregelen. Daarnaast is de sportdeelname bij georganiseerde sportaanbieders in een aantal wijken verminderd tussen 2018 en 2020. Met name in de Boerenstreek is het ledenpercentage sterk gedaald, van 35,4 procent naar 28,9 procent. Er wordt geen specifieke verklaring gegeven voor deze daling. Verder zijn ook in Overhees, de Eng-Soest-Midden, Klarwater en Smitsveen duidelijke dalingen waar te nemen, al zijn deze niet groter dan 3,1 procentpunt.

Figuur 1 Trend percentage inwoners dat een lidmaatschap heeft bij één of meer bij NOC*NSF aangesloten sportbonden in de gemeente Soest per leeftijdscategorie



Bron KISS rapportage gemeente Soest (2021).

Figuur 2 Trend percentage inwoners dat een lidmaatschap heeft bij één of meer bij NOC*NSF aangesloten sportbonden in gemeente Soest per wijk.



2.2 Beantwoording deelvraag 2: Welke rol heeft de gemeente gepakt en welk beleid heeft zij gevoerd in de periode 2017-2022 om sportdeelname te stimuleren?

In de collegeperiode 2013-2017 was er sprake van een structurele bezuiniging op sport. Met ingang van 2015 moest jaarlijks 500.000 euro minder uitgegeven worden aan het beleidsterrein sport (circa 10% t.o.v. het totale budget). De groeiambitie op het gebied van sportdeelname werd daarom bijgesteld naar het op peil houden van de sportdeelname. Vanwege de bezuinigingen werd in 2015 een nieuwe huursystematiek ingevoerd ter vervanging van het passe-partoutsysteem. Bij het passe-partoutsysteem ging het om een vast bedrag per lid, ongeacht wat de werkelijke accommodatiekosten waren, waardoor een kleiner deel van de werkelijke accommodatiekosten gedekt kon worden uit huurinkomsten. Bij de nieuwe huursystematiek betalen buitensportverenigingen een huurtarief dat is afgeleid van de kostprijs van de voorziening. Binnensportverenigingen betalen een uurtarief dat is afgeleid van de passe-partoutbedragen die de binnensportverenigingen altijd betaalden. Ook de rol die de gemeente in de sportsector ambieert veranderde als gevolg van de bezuinigingen. In de Visie Sport en Bewegen

2013-2016 gaf de gemeente aan minder zelf uit te willen voeren en meer een beroep te willen doen op de eigen kracht van de sportsector. De gemeente wil hoofdzakelijk regisseren en stimuleren, en faciliteren waar nodig.

De gemeente geeft aan dat het in de periode 2017-2022 veel inspanning kostte om iedereen (verenigingen en gemeenteraad) op één lijn te krijgen op een aantal grote vraagstukken voor het sportaccommodatiebeleid. De gemeente wilde in 2019 de sportvisie 2013-2016 herijken en een plan opstellen om sporten, bewegen en spelen in de openbare ruimte te stimuleren, maar door een gebrek aan capaciteit, tijd en prioriteit werd dit uitgesteld.

In de periode 2017-2022 heeft de gemeente bijgedragen aan de continuering van diverse sportstimuleringsactiviteiten, zoals Kies je Sport, het Soester Kennismaking Sport Event (SKSE) en schoolsportactiviteiten. Daarnaast werd met de uitbreiding van het aantal fte buurtsportcoaches een beweegmakelaar aangepast sporten aangesteld. Zo werd specifiek ingezet op sportstimulering voor mensen met een beperking. Daarbij werd ook ingezet op regionale samenwerking door middel van het programma Grenzeloos Actief.

In 2020 werd het Soester sport- en beweegakkoord gepresenteerd. Dit akkoord heeft tot acht concrete speerpunten geleid waar de gemeente samen met actoren uit de sport- en beweegsector op kan inzetten om sporten en bewegen te stimuleren:

1. integrale aanpak breed motorisch bewegen voor kinderen in de leeftijd van 2-12 jaar;
2. publieke campagne vitale schooljeugd 4-12 en 13-18 jaar;
3. optimale bezettingsgraad sportaccommodaties;
4. beweegaanbieders toekomstbestendig maken;
5. creatie van een inspirerende en praktische beleidsvisie op sport en bewegen in Soest;
6. meer beweegpleinen op openbare plekken voor ouderen en meer open schoolpleinen voor kinderen;
7. verhogen zichtbaarheid en bekendheid sport- en beweegaanbod Soest door middel van nieuw digitaal platform;
8. nieuw vormgegeven informele netwerkorganisatie sport, cultuur en bewegen in Soest.

Door het sport- en beweegakkoord kwam de gemeente meer naast de andere actoren uit de sport- en beweegsector te staan.

Tijdens de presentatie van het akkoord had het coronavirus al zijn intrede gedaan. Vanwege de grote impact van het virus en de bijkomende maatregelen op de sport- en beweegsector is de gemeente verenigingen financieel tegemoetgekomen door huur (gedeeltelijk) kwijt te schelden en de tarievenverhoging voor de binnensport uit te stellen. Ook heeft de gemeente verenigingen met elkaar in contact gebracht en advies en uitleg gegeven over de coronamaatregelen. Over deze zaken overlegde de gemeente regelmatig met de Sportfederatie als vertegenwoordiger van sportverenigingen in Soest. Het coronavirus zorgde er ook voor dat het opstellen van een nieuwe sportvisie opnieuw werd uitgesteld en dat er geen plan kon worden gemaakt om sporten in de openbare ruimte te stimuleren.

Om goed in te kunnen spelen op de gevolgen van corona voor de sport heeft de gemeente deze gevolgen in kaart laten brengen. De uitkomsten hiervan hebben tot kleine aanpassingen in het beleid geleid. Voor het vaststellen van aanpassingen in beleid baseren we ons naast de interviewuitkomsten op de jaarstukken. In tegenstelling tot de coronascan worden de uitkomsten van het bevolkingsonderzoek uit 2017 en de KISS-rapportage alleen kort beschreven in de jaarstukken en wordt niet expliciet gemaakt of dit tot wijzigingen in beleid heeft geleid. Dat is opvallend, omdat de bevindingen aanleiding kunnen geven voor nieuw of aangepast beleid en een nadere verkenning naar verklaringen voor de bevindingen. Dit gaat bijvoorbeeld om de bevinding uit het bevolkingsonderzoek 2017 dat 77 procent

van de niet-sportende Soesters die aangeven dat de kosten een reden zijn om niet aan sport te doen het Minimafonds (declaratiefonds) niet kent. Een ander voorbeeld is de stevige daling van het percentage leden van een bij NOC*NSF aangesloten sportbond in de Boerenstreek tussen 2018 en 2020, die naar voren kwam in de KISS-rapportage voor peiljaar 2020.

2.3 Beantwoording deelvraag 3: Hoe doeltreffend was het sportdeelnamebeleid van de gemeente Soest in de periode 2017-2022?

In alle vier de interviews met actoren uit de sportsector werd de link gelegd tussen het sportdeelnamebeleid en het sportaccommodatiebeleid. Uit de interviews kwam naar voren dat het beleid om de sportdeelname op peil te houden niet los kan worden gezien van het sportaccommodatiebeleid.

Een geïnterviewde gaf aan dat het sportaccommodatiebeleid soms afhankelijk is van 'politieke grilligheid'. In de andere interviews werd bevestigd dat het sportaccommodatiebeleid, met name bij keuzes in investeringen voor bepaalde sportlocaties, ad hoc en soms ondoelmatig is vanwege de verwevenheid van politiek met sommige verenigingen en een gebrek aan gemeentelijke visie op langetermijninvesteringen in sportaccommodaties. Verenigingen geven aan behoefte te hebben aan visie vanuit de gemeente, zodat die van daaruit financieel verstandige besluiten neemt voor de toekomst. Meerdere geïnterviewden gaven aan dat de discussie hierover het sportdeelnamebeleid hindert. De gemeente wil zelf ook graag dat de discussie in de toekomst minder over de accommodaties en de financiën gaat en meer over wat Soest wil bereiken met het gemeentelijk sport- en beweegbeleid.

De geïnterviewde actoren uit de sport- en beweegsector waren over het algemeen positief over de invulling van de buurtsportcoachregeling. Zij zijn onder meer enthousiast over de hands-on-aanpak van de buurtsportcoaches en de verbinding die zij leggen tussen de sport- en beweegsector en de zorgsector. Daarnaast geven de geïnterviewden aan dat de gemeente op een goede wijze het overzicht van het sportaanbod faciliteert door evenementen te stimuleren waarbij inwoners van de gemeente Soest kennis kunnen maken met sport- en beweegaanbod.

Ze prijzen ook de website met het overzicht van het totale sport- en beweegaanbod in Soest. Dat is goed voor de sportaanbieders en voor de sportdeelname, al moet het platform volgens de geïnterviewden wel worden doorontwikkeld om er nog meer uit te halen. Daar wordt momenteel aan gewerkt.

De geïnterviewde actoren uit de sport- en beweegsector geven verder aan dat de juiste mensen bij het sport- en beweegakkoord betrokken zijn. Dankzij het sportakkoord kan de gemeente meer naast de actoren in de sector komen te staan. Volgens de geïnterviewden zou de gemeente in de nieuwe sportvisie moeten inspelen op de speerpunten uit het sport- en beweegakkoord. Betere samenwerking tussen verschillende domeinen zou volgens geïnterviewden ook kunnen leiden tot efficiënter sportbeleid. Scholen en buitenschoolse opvangen zouden bijvoorbeeld meer gebruik kunnen maken van elkaars accommodaties en de accommodaties van sportverenigingen. Een gemeentelijke visie kan volgens de geïnterviewden helpen om deze samenwerking tot stand te brengen.

Om met alle actoren in de sport- en beweegsector te kunnen samenwerken is het volgens een geïnterviewde ook belangrijk dat de gemeente overlegt met een vertegenwoordiging van de gehele sport- en beweegsector. Nu lijkt de sportfederatie nog voornamelijk de sportverenigingen te vertegenwoordigen. De sportfederatie zelf geeft ook aan dat bepaalde sporten buiten de scope van het beleid vallen, met name de sporten die geen gebruik maken van een gemeentelijke accommodatie, zoals de sporten in de openbare ruimte en de ondernemende sportaanbieders.

3. Conclusies

3.1 Conclusie deelvraag 1: Hoe heeft de sportdeelname zich tussen 2017 en 2022 ontwikkeld?

Over de ontwikkeling van de sportdeelname in de periode 2017-2022 zijn alleen data beschikbaar voor de deelname bij georganiseerde sportaanbieders tot 2020. Het bevolkingsonderzoek sportdeelname, waarin ook de deelname bij commerciële sportaanbieders en aan ongeorganiseerde sport wordt gemeten, werd in 2021 namelijk uitgesteld vanwege het coronavirus.

Bij aanbieders van georganiseerde sport is het percentage van de bevolking dat lid is van een bij NOC*NSF aangesloten bond met name in de leeftijdsgroepen 0 t/m 19 jaar en 25 t/m 44 jaar gedaald tussen 2016 en 2020. Daarnaast is tussen 2018 en 2020 met name in de Boerenstreek het ledenpercentage sterk gedaald. Er is geen verklaring voorhanden voor de afwijkende daling in deze wijk.

Uit deze KISS-cijfers kunnen geen conclusies worden getrokken over de gehele sportdeelname. Het kan bijvoorbeeld zo zijn dat bepaalde bevolkingsgroepen in Soest minder in verenigingsverband zijn gaan sporten, maar meer in de openbare ruimte. Het aankomende bevolkingsonderzoek sportdeelname kan hier meer inzicht in bieden.

Als het bevolkingsonderzoek sportdeelname weer op dezelfde manier wordt opgebouwd, wordt ook de deelname van de diverse leeftijdsgroepen en van mensen met een beperking weer onderzocht. Dit is belangrijk voor de gemeente, omdat in het gemeentelijk beleid specifiek op sportdeelname van bepaalde leeftijdsgroepen en mensen met een beperking wordt ingezet. Daarmee kan de gemeente de doeltreffendheid van het eigen doelgroepenbeleid monitoren.

3.2 Conclusie deelvraag 2: Welke rol heeft de gemeente gepakt en welk beleid heeft zij gevoerd in de periode 2017-2022 om sportdeelname te stimuleren?

Vanwege de bezuinigingen in 2015 stelde de gemeente de doelstellingen voor het sportdeelnamebeleid bij naar het op peil houden van de sportdeelname. De bezuinigingen leidden tot veranderingen in het accommodatiebeleid. Het kostte de gemeente ook in de periode 2017-2022 nog veel inspanning om dit nieuwe accommodatiebeleid succesvol uit te voeren. Vanwege de bezuinigingen dichtte de gemeente zich ook een nieuwe rol toe in de Soester sport- en bewegsector: minder uitvoerend en meer regisserend, stimulerend en waar nodig faciliterend. De gemeente droeg bij aan de continuering van sportstimuleringsactiviteiten voor diverse doelgroepen. Daarnaast werd in 2018 vanuit de buurtsport-coachregeling een beweegmakelaar aangepast sporten aangesteld, waardoor ook specifiek werd ingezet op sportstimulering voor mensen met een beperking.

Samen met andere actoren uit de sector werd in 2020 het Soester sport- en bewegakkoord gepresenteerd met acht speerpunten. Door dit interactieve akkoord kwam de gemeente meer naast de andere actoren uit de sport- en bewegsector te staan om samen sporten en bewegen te stimuleren. In de tijden waarin het coronavirus hevige invloed had op de sport- en bewegsector steunde de gemeente verenigingen financieel, bracht ze verenigingen met elkaar in contact en gaf ze advies en uitleg over de coronamaatregelen.

Door de inspanning voor accommodatievraagstukken en het coronavirus werd het opstellen van de nieuwe sportvisie en een plan voor sport- en bewegstimulering in de openbare ruimte verschillende

keren uitgesteld. Van de monitoring lijken alleen de bevindingen uit de coronascan te zijn gebruikt voor aanpassingen in het beleid, met name gericht op tijdelijke maatregelen om bijvoorbeeld sporten in de openbare ruimte mogelijk te maken en huur kwijt te schelden voor de periode tijdens de lockdown. Ook het bevolkingsonderzoek sportdeelname in 2017 en de KISS-rapportage voor peiljaar 2020 bevatten echter bevindingen die aanleiding zouden kunnen zijn om beleid aan te passen of verklaringen te zoeken.

3.3 Conclusie deelvraag 3: Hoe doeltreffend was het sportdeelnamebeleid van de gemeente Soest in de periode 2017-2022?

De geïnterviewden zijn over het algemeen redelijk positief over het sportdeelnamebeleid van de gemeente Soest, maar ze geven aan dat het grotendeels overschaduwd wordt door het sportaccommodatiebeleid en de discussie daarover. Vanwege verwevenheid van de politiek met sommige verenigingen en een gebrek aan een gemeentelijke langetermijnvisie op investeringen in sportaccommodaties is het sportaccommodatiebeleid ad hoc en soms ondoelmatig.

Over de invulling van de buurtsportcoachregeling, het digitale overzicht van het sportaanbod en het sport- en beweegakkoord zijn de geïnterviewden lovend. De speerpunten uit het sport en beweegakkoord zou de gemeente volgens hen moeten meenemen in de nieuwe sportvisie. Als in die nieuwe sportvisie heldere doelen staan, kan de gemeente ook beter de samenwerking tussen verschillende domeinen stimuleren, zodat accommodaties bijvoorbeeld efficiënter kunnen worden gebruikt.

Het sport- en beweegaanbod buiten de gemeentelijke sportaccommodaties lijkt soms buiten de scope van het gemeentelijk sport- en beweegbeleid te vallen. Wanneer de gemeente overlegt met de sport- en beweegsector, is het belangrijk dat daarbij de gehele sport- en beweegsector is vertegenwoordigd.

4. Beantwoording hoofdvraag en aanbevelingen

4.1 Beantwoording hoofdvraag

De hoofdvraag van het onderzoek is: 'Hoe heeft de sportdeelname in Soest zich tussen 2017 en 2022 ontwikkeld en heeft de gemeente hier adequaat beleid op gevoerd'?

We stellen vast dat er geen vervolg is gegeven aan de Sportvisie die tot en met 2016 liep. In de afgelopen jaren is door bezuinigingen vooral ingezet op behouden wat er is, waarbij discussies over accommodaties dominant waren. Er zijn indicaties dat de sportdeelname afneemt, waarbij niet inzichtelijk kan worden gemaakt dat op basis van deze indicaties nieuw beleid is ontwikkeld. Wel is met het lokale sport- en beweegakkoord samen met lokale partijen iets nieuws in gang gezet. Dit sluit aan bij de andere (kleinere) rol van de gemeente, waarbij vooral gerekend wordt op inzet van andere partijen voor de uitvoering en de gemeente meer regisserend, stimulerend en waar nodig faciliterend is. De inzet van de buurtsportcoachregeling wordt positief beoordeeld. De doelmatigheid van beleid is lastig vast te stellen, maar de dominante discussie over accommodaties en het ontbreken van beleidsaanpassingen bij een veranderende context geven redenen om aan de doelmatigheid te twifelen.

4.2 Aanbevelingen

De conclusies en de beantwoording van de hoofdvraag leiden tot de volgende aanbevelingen die wij doen voor de nog op te stellen sportvisie:

- Maak een integrale visie gericht op sport en bewegen in de openbare ruimte met strategische doelen en maatregelen die SMART geformuleerd zijn. Koppel het accommodatiebeleid aan de gestelde doelen (denk aan de betekenis van sportdeelname voor gezondheid bijvoorbeeld met een gezonde sportkantine en aandacht voor specifieke doelgroepen of de maatschappelijke rol die de gemeente heeft). Speel hierbij in op de speerpunten (kansen) uit het sportakkoord, voeg dat samen met het preventieakkoord voor een samenwerking met andere domeinen.
- Continueer de buurtsportcoachregeling. Buurtsportcoaches hebben een specifieke rol bij het in beweging brengen van kwetsbare groepen. Het is belangrijk dat dit wordt voortgezet, waarbij wel goed gekeken wordt naar wat wel en niet werkt. Dat dient een plek te krijgen in de nieuwe sportvisie.
- Zet in op monitoring van het beleid gerelateerd aan de strategische doelen die u gaat stellen. Gebruik de rode draad uit de monitoring voor het bijstellen van beleid(sdoelen).
- Draag zorg voor een vertegenwoordiging van de gehele sport- en beweegsector bij de beleidsvoorbereiding, beleidsuitvoering en beleidsevaluatie.
- Vanwege de 'ervaren' verwevenheid van de politiek met sommige verenigingen en een gebrek aan een gemeentelijke langetermijnvisie op investeringen in sportaccommodaties bevelen wij u aan om aan te sturen op een accommodatievisie en afwegingskader voor accommodatiebeleid. Zie vervolgens toe op de toepassing daarvan. De resultaten van monitoring moeten gebruikt worden voor het komen tot kaderstelling en het maken van beleidsmatige keuzes. Daarbij hoort dat de gemeenteraad niet zelf, gevoed vanuit het veld, druk uitoefent of aanstuurt op het regelen van zaken buiten de visie en het afwegingskader om.

Bijlage 1 – Gebruikte documenten

2013-2016	Visie Sport en Bewegen
2017	Jaarstukken Begroting Factsheet SDO: Jeugd, Jongeren & Volwassenen
2018	Jaarstukken Begroting
2019	Jaarstukken Begroting
2020	Jaarstukken Begroting Sport en Beweeg Akkoord
2021	Jaarstukken Begroting KISS Rapportage Gemeente Buurtsportcoachregeling Soest 2021

Bijlage 2 – Trends ledenpercentage in tabellen

Tabel 1 Trend percentage inwoners dat een lidmaatschap heeft bij één of meer bij NOC*NSF aangesloten sportbonden in gemeente Soest per leeftijdscategorie

Bron: KISS-rapportage gemeente Soest (2021).

Leeftijdscategorie	2020	2019	2018
0 t/m 4	4,7 %	6,1 %	6,3 %
5 t/m 9	35,1 %	38,8 %	38,5 %
10 t/m 14	68,5 %	68,5 %	69,5 %
15 t/m 19	50,4 %	51,9 %	54,1 %
20 t/m 24	33,1 %	32,7 %	32,0 %
25 t/m 29	23,1 %	22,9 %	25,3 %
30 t/m 34	21,4 %	21,8 %	22,6 %
35 t/m 39	21,3 %	22,7 %	24,4 %
40 t/m 44	27,4 %	28,4 %	29,3 %
45 t/m 49	29,3 %	29,6 %	30,2 %
50 t/m 54	29,9 %	30,2 %	30,9 %
55 t/m 59	28,9 %	29,5 %	29,0 %
60 t/m 64	28,0 %	26,9 %	27,2 %
65 t/m 69	24,4 %	23,7 %	23,9 %
70 t/m 74	28,0 %	27,0 %	28,2 %
75 t/m 79	24,7 %	25,7 %	25,4 %
80 t/m 84	19,6 %	17,1 %	15,5 %
85 t/m 89	7,4 %	7,4 %	7,6 %
90 t/m 94	4,1 %	4,0 %	2,2 %
95+	3,9 %	3,5 %	3,9 %

Tabel 2 Trend percentage inwoners dat een lidmaatschap heeft bij één of meer bij NOC*NSF aangesloten sportbonden in gemeente Soest per wijk

Bron: KISS-rapportage gemeente Soest (2021).

Wijk	2020	2019	2018
Wijk 07 Soest-Zuid	40,1 %	39,4 %	40,0 %
Wijk 01 't Hart-Soestdijk	37,4 %	34,2 %	34,9 %
Wijk 06 Overhees	29,0 %	30,5 %	31,7 %
Wijk 03 Boerenstreek	28,9 %	33,1 %	35,4 %
Wijk 08 Soesterberg	25,9 %	25,6 %	26,3 %
Wijk 04 de Eng-Soest-Midden	24,7 %	27,1 %	27,8 %
Wijk 02 Klarwater	22,5 %	23,6 %	24,5 %
Wijk 05 Smitsveen	19,1 %	21,1 %	21,3 %

Bijlage 3 – Overzicht geïnterviewde actoren uit de Soester sport- en bewegingssector

<i>Persoon</i>	<i>Functie</i>
Jacqueline Siebbeles	Vakleerkracht bewegingsonderwijs Stichting van der Huchtscholen
René van Hal	Voorzitter Sportfederatie Soest
Esther Roelofs	Formateur Soester sport- en bewegingsakkoord
Willem Bavinck	Oud-voorzitter Stichting Elzis
Harrie Dijkhuizen	Wethouder gemeente
Marco Ahlers	Beleidsadviseur gemeente
Marlon van Zal	Beleidsadviseur gemeente

Bijlage 4 – Bestuurlijke reactie college van B en W



GEMEENTE
SOEST

Rekenkamercommissie Soest
T.a.v. mevrouw H. Kuijer-Franken
Postbus 2000
3760CA Soest

Soest, 4 oktober 2022

verzonden: 4 oktober 2022

uw brief van : 14 september 2022
uw kenmerk : 208220
afdeling : Samenleving
zaaknummer : **285682**
onderwerp : Bestuurlijke reactie quickscan Rekenkamercommissie sportvisie

Beste mevrouw Kuijer-Franken,

De Rekenkamercommissie heeft een quickscan laten uitvoeren naar de doeltreffendheid van het gemeentelijke sportdeelnamebeleid in de periode 2017-2022. Op 14 september jl. hebben wij de resultaten van dit onderzoek mogen ontvangen. Via deze brief geven wij graag onze reactie op de onderzoeksresultaten.

Vooraf

Allereerst willen wij u danken voor de mogelijkheid tot het geven van een bestuurlijke reactie. Daarnaast willen wij graag aangeven dat van de bestuurlijk-ambtelijke kant het onderzoek als plezierig en constructief is ervaren. Het was fijn om vanuit een lerende invalshoek van gedachten te wisselen over de sport(deelname). Voordat wij een reactie geven op de conclusies en aanbevelingen willen wij graag nog ingaan op het onderwerp van de quickscan.

Onderwerp van onderzoek

Wij zijn blij dat de Rekenkamercommissie het onderwerp 'sportdeelname' als onderzoeksobject heeft gekozen. Dit geeft ons inziens aan dat de Rekenkamercommissie waarde hecht aan dit onderwerp. Het meedoen met beweeg- en sportactiviteiten is uitermate belangrijk. Onderzoeken wijzen uit dat sporten en bewegen positieve effecten hebben. Zo is er gezondheidswinst te boeken, zijn er psychologische en sociale voordelen en wordt er gewerkt aan persoonlijke ontplooiing (sport als middel). Daarnaast is bewegen en sporten ook gewoon leuk om te doen, zowel ongeorganiseerd als in verenigingsverband (sport als doel). Kortom: bewegen en sporten hebben maatschappelijke waarde. Daarom zetten wij ons als gemeente samen met diverse partners in om het bewegen en sporten van onze inwoners te stimuleren. Wij doen dan ook graag ons voordeel met aanbevelingen en adviezen om de sportdeelname te verhogen.

Reactie op de conclusies

Wij kunnen de conclusies/bevindingen onderschrijven. Fijn dat er een mooi beeld is geschetst van onze inspanningen op het gebied van sportstimulering en hoe dit wordt beleefd in de samenleving. En goed om te lezen dat al onze inspanningen en die van onze partners rondom de inzet van buurtsportcoaches en het Sportakkoord zo positief worden bevonden. De voorbereidingen voor een nieuw sportdeelname onderzoek zijn in volle gang. Met een focus die de afgelopen jaren voornamelijk lag op het gemeentelijk accommodatiebeleid en het tarievenbeleid hebben wij belangrijke stappen gezet naar een toekomstbestendige sport in onze gemeente. Met betrokkenen bij het beleidsveld sport hopen wij de komende tijd de focus te kunnen verbreden met het sportdeelnamebeleid. In de nieuw op te stellen sportnota krijgt dit een plek.

Telefoon: 035-6093411

Bezoekadres: Raadhuisplein 1, Soest

Postadres: Postbus 2000, 3760 CA Soest

Internet: www.soest.nl

E-mail: postbus2000@soest.nl



Reactie op de aanbevelingen

Aanbeveling 1: Maak een integrale visie gericht op sport en bewegen in de openbare ruimte met strategische doelen die SMART geformuleerd zijn. Koppel het accommodatiebeleid aan de gestelde doelen (denk aan de betekenis van sportdeelname voor gezondheid bijvoorbeeld met een gezonde sportkantine en aandacht voor specifieke doelgroepen of de maatschappelijke rol die de gemeente heeft). Speel hierbij in op de speerpunten (kansen) uit het sportakkoord, voeg dat samen met het preventieakkoord voor een samenwerking met andere domeinen.

Met deze aanbeveling zijn wij al volop aan de slag. Het is inderdaad de bedoeling om de nieuwe visie nog verder te verbreden en te verbinden met de strategische doelstellingen vanuit het sociaal domein. In de nieuw op te stellen sportnota zullen wij ook integrale doelstellingen opnemen die verbinding hebben met andere beleidsterreinen zoals gezondheid. Met het aanstellen van een JOGG-medewerker (Jongeren op Gezond Gewicht) werken wij aan de doelstellingen zoals die zijn opgenomen in het Sportakkoord alsmede in het Preventieakkoord van onze gemeente.

Aanbeveling 2: Continueer de buurtsportcoachregeling. Buurtsportcoaches hebben een specifieke rol bij het in beweging brengen van kwetsbare groepen. Het is belangrijk dat dit wordt voortgezet, waarbij wel goed gekeken moet worden naar wat wel en niet werkt. Dit dient een plek te krijgen in de nieuwe sportvisie. Onlangs heeft het ministerie van VWS laten weten dat de Brede Regeling Combinatiefuncties die in 2022 afloopt, wordt doorgezet na 2022. Daarnaast komt er voor de periode 2023-2026 een Sportakkoord 2.0. Dit nieuwe akkoord zal een update zijn van het huidige akkoord met enkele nieuwe inhoudelijke accenten. Gezien de positieve waardering van beide regelingen is onze intentie om deze regelingen te continueren en door te ontwikkelen. De input vanuit de quickscan zullen wij betrekken bij deze doorontwikkeling

Aanbeveling 3: Zet in op monitoring van het beleid gerelateerd aan de strategische doelen die u gaat stellen. Gebruik de rode draad uit de monitoring voor het bijstellen van de beleid(sdoelen).

Deze aanbeveling nemen wij graag over. Monitoring kan een belangrijke rol vervullen als het gaat om sturings- en verantwoordingsmomenten. Aan de voorkant dient goed nagedacht te worden over het formuleren van doelstellingen en hoe deze gemonitord kunnen worden. Zie ook de eerste aanbeveling over het SMART formuleren van doelstellingen. Om een goede invulling te kunnen geven aan het monitoren en de opvolging (bijsturing) is het belangrijk dat er ook voldoende middelen en capaciteit worden vrijgemaakt hiervoor. Bij de besluitvorming rondom de nieuwe sportnota zullen wij hiervoor met een voorstel komen.

Aanbeveling 4: Draag zorg voor een vertegenwoordiging van de gehele sport- en beweegsector bij de beleidsvoorbereiding, beleidsuitvoering en beleidsevaluatie.

Op dit moment zijn al belangrijke stappen gezet om toe te werken naar deze verbreding. Zo zijn de werkgevers van de buurtsportcoaches als partners in de buurtsportregeling. Op dit moment werken aan een nieuw digitaal platform waarbij alle sportaanbieders, zowel sportverenigingen, commerciële sportaanbieders en anders georganiseerden, hun sportaanbod op kunnen aanbieden (www.sportinsoest.nl). Ook in coronatijd is er veel contact geweest met andere sportaanbieders dan sportverenigingen. In het kader van het verbreden van de sportnota vinden wij het ook van belang om een brede vertegenwoordiging te betrekken bij de totstandkoming en uitvoering van ons beweeg- en sportbeleid. Met ook de verwevenheid van het preventieakkoord betrekken wij nog meer partners bij ons (sport)beleid. Voor deze aanbeveling geldt dat wij hiermee al aan de slag zijn en hiermee zullen doorgaan.

Aanbeveling 5: Vanwege de 'ervaren' verwevenheid van de politiek met sommige verenigingen en een gebrek aan een gemeentelijke langetermijnvisie op investeringen in de sportaccommodaties bevelen wij u aan om aan te sturen op een accommodatievisie en afwegingskader voor accommodatiebeleid. Zie vervolgens toe op de toepassing daarvan. De resultaten van monitoring moeten gebruik worden voor het komen tot kaderstelling en het maken van beleidsmatige keuzes. Daarbij hoort dat de gemeenteraad niet zelf, gevoed vanuit het veld, druk uitoefent of aanstuurt op het regelen van zaken buiten de visie en het afwegingskader om.



Vanuit het perspectief van de volks vertegenwoordigende rol van de politiek lijkt het ons goed dat 'de politiek' weet wat er speelt bij sportverenigingen. Dat ervaren wordt dat deze verwevenheid het besluitvormingsproces beïnvloedt, is wellicht een onderwerp dat een zelfstandige behandeling verdient (door de gemeenteraad of griffie geïnitieerd). Wij horen in dit kader ook graag hoe de gemeenteraad hier tegenaan kijkt.

Voor betrokkenen bij het beweeg- en sportbeleid dient op basis van objectieve criteria en geaccordeerd door het gemeentebestuur duidelijk te zijn wat het beleid inhoudt. In het kader van een betrouwbare overheid dient hier ook naar gehandeld te worden. Tenzij het gemeentebestuur gemotiveerd vindt dat omstandigheden maken dat hiervan dient te worden afgeweken. Wij zijn dan ook benieuwd naar de opvatting van de gemeenteraad over het laatste gedeelte van deze aanbeveling en vinden het meer aan de gemeenteraad om op deze aanbeveling te reageren dan dat wij dat als college doen.

Tot slot

Zoals aangegeven zijn wij blij dat de Rekenkamercommissie het sportdeelnamebeleid als onderwerp van de quickscan heeft gekozen. Onder andere door de coronacrisis beseffen we meer dan ooit hoe belangrijk het is dat we in beweging blijven. Bewegen en sporten is onmisbaar voor de gezondheid en weerbaarheid van onze inwoners. Door de coronacrisis staat de sportdeelname onder druk. We zien ook dat het beweeg- en sportgedrag aan verandering onderhevig is. Sportdeelname is gerelateerd aan een veelheid van kenmerken.¹ De bevindingen uit de quickscan en de aanbevelingen geven ons goede aanknopingspunten om hier verder mee aan de slag te gaan. Zoals aangegeven zijn wij bezig met het opstellen van een nieuwe sportnota. Zoveel als mogelijk zullen we de input hierin proberen te verwerken.

Meer informatie?

Heeft u nog vragen of opmerkingen? Neemt u dan gerust contact op met een van de beleidsmedewerkers sport, te Marco Ahlers (telefoon 035-6093409 of e-mail M.Ahlers@soest.nl) of Marlon van Zal (telefoon 06-34207049 of via M.vanzal@soest.nl).

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders



Leontine Vermond
Gemeentesecretaris



Rob Metz
Burgemeester

¹ Kansen op sportieve groei? Een verklarend model van sportdeelname, Sociaal en Cultureel Planbureau (2019).